

Hrvatska banka za obnovu i razvitak

Plan ulaganja za Europu ("Junckerov plan")

i Europski fond za strateška ulaganja

- smjernice za investitore i nacionalne koordinator -

Zagreb, prosinac 2015. godine

Uvod

Kao posljedica gospodarske i finansijske krize razina ulaganja na razini Europske unije (dalje: EU) znatno je smanjena od 2007. godine, kada je bila na vrhuncu, i to za otprilike 15%. Ta je razina znatno ispod povijesnih razina te se u narednim godinama predviđa samo djelomičan oporavak. Navedeno sprječava gospodarski oporavak, otvaranje radnih mjesta, dugoročni rast i povećanje konkurentnosti EU.

Kako bi poboljšala investicijsko i finansijsko okruženje na prostoru EU, te stvorila okvir za snažnije investicije, Europska komisija (dalje: Komisija) je pokrenula inicijativu pod nazivom Plan ulaganja za Europu, poznatu i kao "Junckerov plan" (dalje: Plan). Predmetna inicijativa nije zamjena za nacionalne mjere i napore u poticanju ulaganja, već će služiti kao dopuna tim naporima, a temeljiti će se na trima područjima djelovanja koja će se uzajamno podupirati:

1. Mobilizacija dodatnih ulaganja u iznosu od najmanje 315 milijardi EUR tijekom sljedeće tri godine, čime će se pojačati učinak javnih sredstava i potaknuti privatna ulaganja.
2. Ciljane inicijative kojima će se osigurati da ta dodatna ulaganja odgovaraju potrebama realnoga gospodarstva.
3. Mjere za povećanje regulatorne predvidljivosti i uklanjanje prepreka ulaganjima, čime će se povećati privlačnost za investiranje na razini EU, a posljedično i učinak Plana.

Kada je riječ o trećem području djelovanja, Komisija će predložiti mjere u svojem predstojećem programu rada, sve u kontekstu Europskog semestra, u suradnji s ostalim institucijama EU i državama članicama. Međutim, kada govorimo o prva dva područja djelovanja u okviru Plana ulaganja za Europu kao strateški partneri zajedno nastupaju Komisija i Grupa Europske investicijske banke (dalje: EIB Grupa), s jasnim ciljem udruživanja dionika na svim razinama: država članica, nacionalnih razvojnih banaka (dalje: NRB), regionalnih tijela i privatnih ulagača.

Jedna od ključnih finansijskih mjera Plana je i uspostavljenje Europskog fonda za strateška ulaganja (dalje: EFSU), s ciljem stvaranja veće društvene i ekonomске vrijednosti, i dopunjavajući projekte koji se trenutačno financiraju sredstvima EIB-a ili u okviru postojećih programa EU.

Dana 25. lipnja 2015. godine usvojena je Uredba (EU) br. 2015/2017 Europskog parlamenta i Vijeća (dalje u tekstu: Uredba). Uredba definira zakonski okvir za provedbu Plana i sadrži sljedeće bitne dijelove:

1. *Europski fond za strateška ulaganja*
2. *EU garancija i EU garantni fond*
3. *Europski savjetodavni centar za ulaganja (ESCU)*
4. *Europski portal projekata ulaganja (EPPU)*.

Što je EFSU?

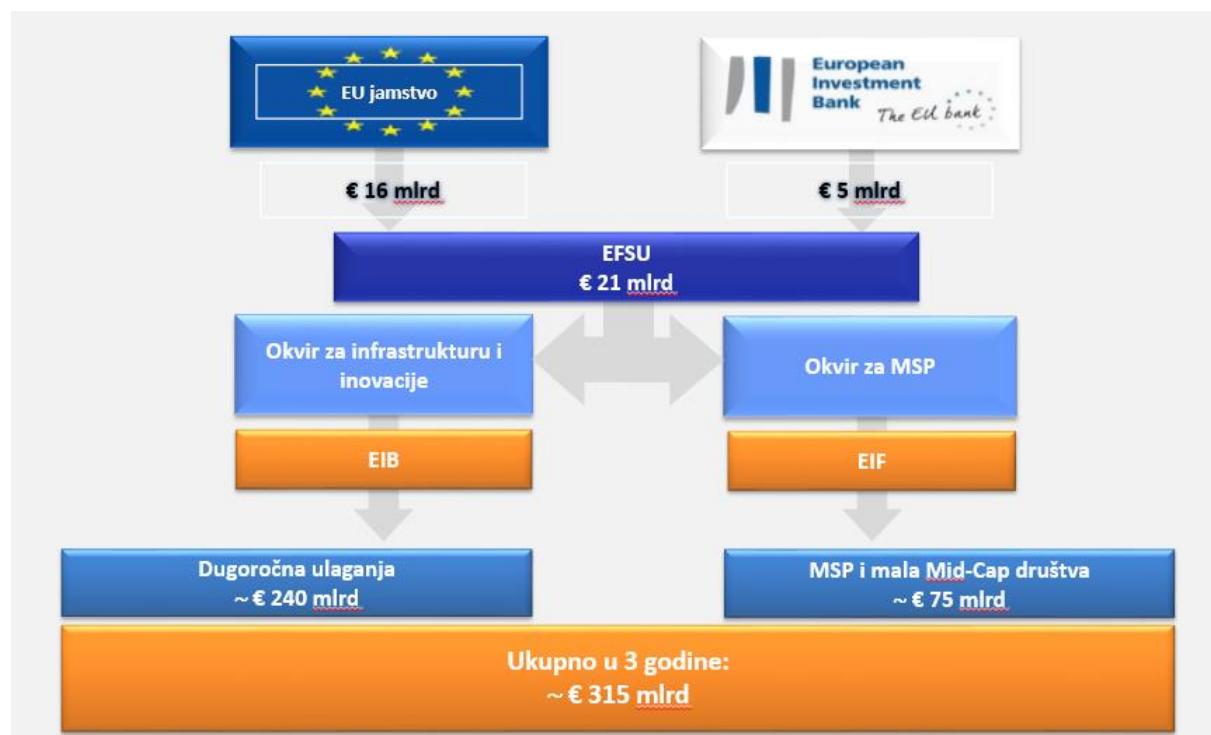
Što je EFSU?

EFSU je inicijativa EU-a koju su zajednički pokrenuli EIB Grupa (Europska investicijska banka (dalje: EIB) i Europski investicijski fond (dalje: EIF) i Komisija, radi potpore premošćivanju sadašnjeg investicijskog jaza u EU mobiliziranjem privatnih sredstava za strateška ulaganja. U naredne tri godine EFSU namjerava potaknuti ulaganja u visini 315 milijardi eura.

Je li EFSU novi, zasebni fond ili agencija?

Ne, EFSU nije fond, niti druga vrsta pravne osobe i ne posluje nezavisno. EFSU je jamstvo vrijedno 16 milijardi eura iz proračuna EU dopunjeno vlastitim kapitalom EIB-a u visini 5 milijardi eura. Svojim načinom upravljanja osigurava usredotočenost na specifične ciljeve, tj. na povećanje opsega projekata većeg rizika koji se financiraju sredstvima EIB Grupe i na rješavanje tržišne nemogućnosti preuzimanja rizika koja otežava ulaganja u Europi.

Slika 1. Shematski prikaz strukture EFSU-a

Na koji način EFSU osigurava sredstva za svoje aktivnosti?

EFSU nije zaseban fond niti samostalna pravna osoba te neće izdavati obveznice i imati rejting. EIB će, kao najveći multilateralni kreditor, svoje kreditne aktivnosti u okviru EFSU-a financirati na isti način kao što financira i svoje ostale aktivnosti, tj. na tržištima kapitala.

Kako EFSU funkcionira?

Kako EFSU posluje?

EFSU-om se upravlja u okviru postojećih struktura EIB Grupe. Budući da se finansijski poslovi nalaze u bilanci EIB-a, isti podliježu standardnim postupcima dubinskog snimanja i odobravanja koja provode EIB-ova tijela upravljanja. Kod poslova za koje će se putem EFSU-a odobravati jamstva iz proračuna EU-a, značajna su tri nova tijela:

- **Upravni odbor EFSU-a** – daje smjernice vezano za ciljani profil rizičnosti portfelja i strateške orientacije EFSU-a.
- **Odbor za ulaganja EFSU-a** – procjenjuje i odobrava korištenje jamstava iz proračuna EU-a kod određenih poslova.
- **Glavni direktor** (kojem pomaže zamjenik glavnog direktora) – odgovoran je za svakodnevno upravljanje EFSU-om te potporu Upravnom odboru EFSU-a i Odboru za ulaganje EFSU-a.

Koji je cilj EFSU-a?

Cilj EFSU-a je, kao potpora EIB Grupi, mobilizirati i druge izvore javnog i privatnog sektora za ulaganja u vrijednosti mnogo većoj od sredstava kojima raspolaže EFSU. Iznos od 21 milijarde eura, kojim EFSU raspolaže, omogućit će EIB Grupi da pored svojih redovnih poslovnih aktivnosti (koje su u proteklom razdoblju iznosile oko 50 milijardi eura godišnje) pruži potporu financiranju u vrijednosti ukupno oko 61 milijarde eura tijekom razdoblja ulaganja.

Možete li objasniti učinak poluge i navesti primjere učinka multiplikacije?

Iznosom od 21 milijarde eura EFSU namjerava mobilizirati ulaganja u vrijednosti od 315 milijardi eura čime se početni kapital multiplicira faktorom 15.

Konkretno, multiplikativni faktor 15 znači da će se 1 euro EFSU-ovog inicijalnog kapitala upotrijebiti za pokretanje kreditiranja u vrijednosti većoj od 1 eura (unutarnji multiplikator: inicijalno uloženi 1 euro postaje kredit u vrijednosti više eura), a svaki će kredit omogućiti ulaganje višestruko veće vrijednosti od samog kredita privlačenjem ulaganja trećih strana (vanjski multiplikator: kredit privlači kapital višestruko veće vrijednosti od samog kredita).

Budući da se jamstvo EU-a temelji na portfelju (pokriva stotine projekata), multiplikator se može točno izmjeriti samo na kraju investicijskog razdoblja te samo na razini portfelja, a ne za svaki projekt zasebno, no na temelju dosadašnjeg EIB-ovog iskustva, multiplikator 15 je realan.

Koliko se poslovi EFSU-a razlikuju od standardnih EIB-ovih poslova?

EFSU omogućuje EIB Grupi obavljanje značajno većeg opsega poslova na području financiranja inovativnih, rizičnijih projekata od onog koji je EIB Grupa obavljala u prošlosti. To EIB-u omogućuje posvećivanje pažnje tržišnim nedostacima i poticanje ostalih izvora financiranja, kako javnih tako i privatnih, na uključivanje u navedene aktivnosti, čime se pokreću investicije koje su u ovom trenutku zbog ekonomskе nesigurnosti usporene ili onemogućene.

Hoće li EFSU biti dostatan za popunjavanje investicijskog jaza i pokretanje rasta?

EFSU je ciljani odgovor na određenu nemogućnost tržišta u smislu kapaciteta za preuzimanje rizika. Likvidnost postoji, ali mnogi projekti još uvijek ne mogu osigurati odgovarajuća sredstva.

Najbolji način korištenja ograničenih javnih sredstava je da se istima privuku i drugi investitori, čime će se postići veći učinak finansijske poluge nego da se ista dodjeljuju u obliku darovnica, odnosno bespovratnih potpora. EFSU nastoji pokrenuti privatna ulaganja u projekte koji su trenutno ograničeni, a mogli bi imati snažan utjecaj na zapošljavanje i rast u Europi.

Uspjeh Plana ulaganja za Europu ne ovisi samo o EFSU-u. Potrebne su strukturne reforme, kao i rješavanje regulatornih i administrativnih prepreka za ulaganja, kako na razini EU-a tako i na nacionalnoj razini.

Tko može biti korisnik i za koje vrste projekata?

Tko može podnijeti zahtjev za financiranje uz podršku EFSU-a?

- *Subjekti svih veličina – uključujući komunalna poduzeća, subjekte za posebne namjene ili projektna poduzeća, mala i srednja poduzeća (do 250 zaposlenih) te srednje kapitalizirana poduzeća (do 3.000 zaposlenih)*
- *Subjekti javnog sektora*
- *NRB-ovi odnosno HBOR u Republici Hrvatskoj ili druge banke koje omogućuju posredno kreditiranje*
- *Fondovi i svi drugi oblici zajedničkog ulaganja*
- *Posebno uspostavljene investicijske platforme*

Koje će vrste projekata moći dobiti podršku EFSU-a?

Fokus EFSU-a je na projektima koji imaju veću rizičnost od projekata koji su prihvatljivi za kreditiranja u uobičajenom poslovanju.

Izravno financiranje uz podršku EFSU-a moguće je isključivo kod projekata većih od 50 milijuna eura, dok će projekti malih i srednjih poduzetnika te srednje kapitaliziranih poduzeća, ukupnog iznosa do 50 milijuna eura biti razmatrani putem posrednika kroz EFSU-ov prozor za mala i srednja poduzeća.

EFSU će se voditi načelom potražnje i podržavati projekte u cijeloj EU, uključujući i prekogranične projekte. Ne postoje zemljopisne ili sektorske kvote. Projekti će se razmatrati na temelju svojih zasebnih prednosti.

Ključni sektori ulaganja u okviru EFSU-a su:

- *Strateška infrastruktura, uključujući digitalnu, transportnu i energetsku infrastrukturu*
- *Obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost*
- *Edukacija i usavršavanje, istraživanje, razvoj i inovacije*
- *Ekološki i socijalni te projekti urbanog razvoja*
- *Podrška malim i srednjim poduzećima (MSP) i srednje kapitaliziranim društвima (Mid Cap društva)*

Kako će EFSU birati projekte?

Projekti koje EFSU financira moraju proći kroz EIB-ovu standardnu proceduru dubinskog snimanja te ih mora procijeniti Odbor za ulaganja EFSU-a kako bi se donijela odluka o njihovoj prihvatljivosti za potporu u okviru jamstva EU-a. Dodatno, projekti moraju biti tehnički i ekonomski provedivi te moraju pripadati prihvatljivim sektorima navedenim u Planu ulaganja za Europu .

Slika 2. Uvjeti prihvatljivosti EFSU projekata

Hoće li EFSU financirati samo rizične projekte i promotore?

Projekti i subjekti koji se financiraju putem EFSU-a ne moraju nužno biti visoko rizični. Međutim, EFSU dopušta EIB-u, kada je to potrebno, preuzimanje većeg rizika. U pravilu, profil rizičnosti EFSU-ovog projektnog portfelja bit će viši od prosječnog profila rizičnosti drugih EIB-ovih projekata.

Koja je EFSU-ova dodana vrijednost?

Kako će EIF biti uključen u ovu novu inicijativu?

Kao dio EIB Grupe, EIF je vodeći izvor rizičnog financiranja za inovativna mala i srednja poduzeća diljem Europe. U okviru EFSU-a, finansijska sredstva malim i srednjim (do 250 zaposlenih) te srednje kapitaliziranim poduzećima (od 250 do 499 zaposlenih) EIF stavlja na raspolaganje putem finansijskih posrednika. Kroz EFSU, za mala i srednja poduzeća, EIF osigurava 5 milijardi eura za pokretanje investicija malih i srednjih te srednje kapitaliziranih poduzeća u ukupnoj visini od do 75 milijardi eura. Finansijski posrednici će, nastojati kao partneri zajedno s EIF-om u okviru EFSU-a, realnom sektoru osigurati navedena sredstva. Prihvatljivi finansijski posrednici su garantne i kreditne institucije te kreditni (dužnički) fondovi ovlašteni za obavljanje kreditnih ili leasing poslova s malim i srednjim poduzećima.

Ako zahtjev za financiranje iz sredstava EFSU-a bude odbijen, mogu li se promotoru odobriti EIB-ova redovna sredstva?

Da, pod uvjetom da projekt ispunjava kriterije za EIB-ovo „klasično“ financiranje. EFSU je samo jedna od nekoliko inicijativa koje provodi EIB Grupa. Ako je projekt provediv, no zbog svojih obilježja nije prihvatljiv za financiranje iz EFSU-ovih sredstava, EIB Grupa može odobriti financiranje projekta iz drugih izvora, ali uz prethodno obavljeni EIB-ov redoviti postupak dubinskog snimanja. Sredstva se neće odobriti za projekt koji nije provediv ili ne zadovoljava EIB-ove testove prihvatljivosti.

Hoće li se mjeriti učinak EFSU-a?

EIB Grupa tijekom razdoblja provedbe i nakon njega prati i mjeri rezultate i učinak EFSU-a uz stavljanje naglaska na utjecaj koji projekti imaju na rast i otvaranje novih radnih mjesta.

Koja je uloga HBOR-a u provedbi Plana ulaganja za Europu ?

Zašto je u provedbu Plana ulaganja za Europu uključen HBOR i druge nacionalne razvojne banke?

NRB-ovi imaju vrlo važnu ulogu u uspješnom ostvarivanju Plana. Kao državne finansijske institucije imaju nekoliko prednosti u odnosu na Komisiju i Grupu EIB, prije svega:

- Poznaju lokalne okolnosti, poduzeća i zajednicu ulagača te nacionalne politike i strategije,
- nude komplementarne ponude proizvoda,
- pokrivaju širok zemljopisni doseg,
- ubrzavaju dugoročno financiranje,
- imaju važnu ulogu u provedbi EU finansijskih instrumenata i
- posjeduju posebno stručno znanje za provedbu Plana.

Koja je uloga HBOR-a u provedbi Plana ?

Sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske od 23. rujna 2015. godine, vezano uz provedbu Plana ulaganja za Europu na području Republike Hrvatske, HBOR-u su kao nacionalnoj razvojnoj banci povjereni sljedeći poslovi:

- sudjelovanje u provedbi Plana ulaganja za Europu putem suradnje na razini platforma za ulaganja i pojedinačnih projekata te neposrednih kontakata s članovima EIB Grupe,
- djelovanje kao nacionalna pristupna točka za moguće klijente i dionike,
- kreiranje novih finansijskih proizvoda sukladno potrebama hrvatskog gospodarstva,
- identifikacija ekonomski i tehnički održivih projekata u ključnim sektorima, posebno u inovativnim, ekološki osviještenim i društvenim područjima, koji će biti predloženi za financiranje u okviru EFSU-a,
- privlačenje privatnih subjekata za ulaganja u kombinaciji s javnim resursima,
- sudjelovanje u financiranju infrastrukturnih projekata i projekata malih i srednjih poduzeća EFSU-a putem različitih programa usmjerenih na promicanje gospodarskog rasta,
- uspostavljanje Hrvatskog portala projekata ulaganja (dalje: HRPPU), koji obuhvaća tekuće i buduće projekte ulaganja u Republici Hrvatskoj sukladno Uredbi (EU) 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. godine o Europskom fondu za strateška ulaganja, Europskom savjetodavnom centru za ulaganja i Europskom portalu projekata ulaganja i o

izmjeni uredaba (EU) br. 1291/2013 i (EU) br. 1316/2013 – Europski fond za strateška ulaganja (u dalnjem tekstu: Uredba),

- djelovanje kao nacionalna kontakt točka za suradnju s ESCU-om, i
- uspostavljanje bilateralne suradnje s drugim NRB-ovima u provedbi Plana ulaganja za Europu,

te obavljanje svih ostalih aktivnosti koje se obavljaju u svrhu provedbe i/ili u vezi s provedbom Uredbe, Plana ulaganja za Europu te svim ostalim postojećim i naknadno donesenim aktima EU s time u vezi.

Tko su nacionalni koordinatori u provedbi Plana?

U provedbi Plana, HBOR će surađivati s resornim tijelima državne uprave, agencijama i drugim pravnim osobama s javnim ovlastima putem nacionalnih koordinatora za Plan ulaganja za Europu. Nadležna ministarstva, agencije i pravne osobe s javnim ovlastima imenovale su nacionalne koordinatorre koji će pružati podršku u provedbi Plana.

Koje su zadaće nacionalnih koordinatora?

Odlukom Vlade Republike Hrvatske utvrđene su zadaće nacionalnih koordinatora:

- podrška HBOR-u u identifikaciji ekonomski i tehnički održivih projekata u ključnim sektorima,
- procjena usklađenosti potencijalnih ulaganja s razvojnim planovima i strategijama u ključnim sektorima,
- koordinacija aktivnosti između Plana ulaganja za Europu te drugih instrumenata i fondova EU-a,
- podrška HBOR-u u uspostavi HRPPU-a,
- podrška HBOR-u vezano uz identifikaciju i uspostavu platforma za ulaganje,
- sudjelovanje u komunikacijskim i promidžbenim aktivnostima vezanim za promociju Plana ulaganja za Europu,
- podrška HBOR-u vezano uz realizaciju ključnih pokazatelja uspješnosti u vezi s upotrebom jamstva EU-a i općih ciljeva utvrđenih Uredbom, te
- podrška HBOR-u u svim ostalim aktivnostima potrebnim za uspješnu provedbu Plana ulaganja za Europu.

Više informacija možete naći na web stranici EIB-a: www.eib.org/invest-eu,

Europske komisije: <http://ec.europa.eu/invest-eu> i/ili

HBOR-a: www.hbor.hr

Sve prijedloge i upite vezano za Plan ulaganja za Europu šaljite na

e-mail: efsu@hbor.hr